

**การสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาและการดำเนินงานสู่ความสำเร็จ
ของเกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่ ตำบลหนองสองห้อง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร**

**Value creation by applying local wisdom and operation to a success of mulberry agriculture in
Nongsonghong District, Banphaeo Amphoe, Samut Sakhon Province.**

จิตพนธ์ ชุมเกตุ, ฤชญา หม่อมพิบูลย์, ณริสวารณสุทธิ์

Krissana Mompibool, Narissawannasut, Jitapon Chumkate

อ.ดร.สาขาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

นักศึกษ สาขาการตลาด วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาและ เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานสู่ความสำเร็จของเกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 2 คน ผลการศึกษพบว่า เกษตรกรผู้เพาะปลูกมัลเบอร์รี่ ได้ใช้เวลาในการศึกษาด้านมัลเบอร์รี่ถึง 4 ปี จุดเริ่มต้นในการเพาะปลูกมัลเบอร์รี่ในช่วงแรกจะพบกับปัญหาและอุปสรรคทั้งในเรื่องของการเจริญเติบโตของต้นมัลเบอร์รี่ เนื่องจากต้นมัลเบอร์รี่จะสามารถเจริญเติบโตได้ดีในที่ที่มีอากาศค่อนข้างเย็น ไม่ร้อนมากแต่ในภาคกลางในช่วงเดือน เมษายนถึงเดือน พฤษภาคมจะเป็นช่วงที่มีอากาศร้อนจัดจึงส่งผลให้ผลมัลเบอร์รี่มีขนาดเล็กจึงต้องดูแลและสังเกตอาการของต้นมัลเบอร์รี่อย่างใกล้ชิดในแต่ละแปลง โดยการปรับสูตรปุ๋ยหมักตามอาการของต้นมัลเบอร์รี่ในแต่ละแปลง จึงทำให้เกษตรกรสามารถมีผลมัลเบอร์รี่ที่น่ากินและรสชาติอร่อย จึงทำให้ผลผลิตจากมัลเบอร์รี่กลายเป็นที่รู้จักของตลาดมากยิ่งขึ้น โดยเกิดการบอกต่อปากต่อปากและเนื่องด้วยผลผลิตที่มีมากขึ้นเกษตรกรเลยคิดค้นหาวิธีโดยการนำเอาผลมัลเบอร์รี่มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ โดยใช้วิธีแบบภูมิปัญญาชาวบ้าน อาทิเช่น แยมมัลเบอร์รี่ น้ำมัลเบอร์รี่ 100% โยเกิร์ต ไวน์ และก็ได้ผลตอบรับจากกลุ่มผู้บริโภคเป็นอย่างดี มีกลุ่มผู้บริโภคเพิ่มมากขึ้นถือเป็นก้าวหนึ่งของความสำเร็จ ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง โดยในอนาคตเกษตรกรจะทำผลมัลเบอร์รี่อบแห้งจากแผงโซลาร์เซลล์ มีการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการดำเนินธุรกิจแต่อย่างไรก็ตามในการดำเนินธุรกิจก็ยังคงต้องใช้ทรัพยากรคนเป็นหลัก

Abstract

The study is a qualitative research study on the topic. "Value creation by applying local wisdom and operation to a success of mulberry agriculture" By applying the theory to specific interviews. The main contributors to the 2 people. The findings revealed that Mulberry growers spend four years studying males Beginning in early Mulberry cultivation there are problems and obstacles in the growth of Mulberry Because the Mulberry can grow well in a cool place but Central Thailand April to May is a hot season this results in a smaller size of the mulberry so take care and observe the symptoms of the mulberry closely by adjusting the compost composition of the males in each plot this makes it possible for farmers to have a pleasant and delicious palette so Mulberry's output became known to the more market by worth of mouth and because of the more productive farmers figuring out how Mulberry fruits are processed into various products.

using traditional wisdom methods Jam , Mulberry juice 100% ,Yogurt and Wine. The response from the consumer as well having more consumers is a step toward success. Present have continuous product development. In the future agriculture will produce dried fruits from solar panels Technology is used in business. However in business it continued to be used as the main resource person.

คำสำคัญ: มูลค่าเพิ่ม, การดำเนินงานสู่ความสำเร็จ, มัลเบอร์รี่

บทนำ

สังคมไทยในอดีตจนถึงปัจจุบันล้วนมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากมาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและสภาพทางภูมิศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ที่เป็นตัวกำหนดรากฐานทางภูมิปัญญาดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาแม้ว่าในปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมก็ตาม แต่ก็ยังคงหลงเหลือภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีท้องถิ่นที่แสดงถึงประสิทธิภาพ ความรู้ ความสามารถของชาวบ้านในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับธรรมชาติได้มีการนำความรู้ ความสามารถที่ได้มีการสั่งสมนำมาใช้ในการประกอบอาชีพ เช่น เกษตรกรรม อุตสาหกรรมต่างๆ เป็นต้น(นิคม ชมพูลง ,2542)

สำหรับอาชีพเกษตรกรรมของไทยในปัจจุบันได้มีการนำภูมิปัญญามาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากขึ้น เช่น การเพาะปลูก การขยายพันธุ์ การเกษตรผสมผสาน การปรับใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับการเกษตร เป็นต้น (มณนิภา ชุตินุตร ,2538) ซึ่งรัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและส่งเสริมธุรกิจด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม รัฐบาลจึงมีนโยบายวางรากฐานพัฒนาอาชีพเกษตรให้ยั่งยืน โดยมอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตร สร้าง "สมาร์ทฟาร์มเมอร์" (Smart Farmer) และ "ยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์" (Young Smart Farmer) ให้ได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยปีละ 500 ราย จากเดิมที่มีอยู่ 620,000 รายจากเกษตรกรทั่วประเทศ ที่มีอยู่กว่า 6,000,000 ครัวเรือน และสร้างเครือข่ายทั้งระดับอำเภอ จังหวัด และประเทศ เพื่อเชื่อมโยงการผลิต และการตลาดสมาร์ทฟาร์มเมอร์ และยังสมาร์ทฟาร์มเมอร์ ส่วนใหญ่จะเป็นคนรุ่นหนุ่มสาว หรือจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป เริ่มกลับสู่ภาคเกษตรกรรมและประสบความสำเร็จ เพราะใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ควบคู่กับภูมิปัญญาชาวบ้าน ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ สามารถลดต้นทุนการผลิตได้ ทำให้มีรายได้เฉลี่ยปีละ 180,000 บาท สูงกว่าเกษตรกรทั่วไป(Ricebeanoil, 2016)

จากการส่งเสริมของรัฐบาลดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตร จึงทำให้เกษตรกรในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่ ควบคู่กับภูมิปัญญามาประยุกต์ใช้กับการประกอบอาชีพมากยิ่งขึ้น อย่างเช่นที่ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดที่มีการทำเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ไม่ว่าจะเป็น ปลูกผลไม้ เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น แต่มี 1อาชีพเกษตรกรรมที่มีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่และภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ควบคู่กับการประกอบอาชีพและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตร คือ อาชีพการเพาะปลูกมัลเบอร์รี่

มัลเบอร์รี่ Mulberry หรืออีกชื่อหนึ่งก็คือ ลูกหม่อน ที่คนไทยรู้จักกันเป็นอย่างดี ลูกหม่อนเป็นพืชพื้นเมืองของประเทศจีนตอนใต้ เป็นไม้พุ่มขนาดกลาง มีลำต้นตั้งตรง ในประเทศไทยนิยมปลูกกันมากอย่างแพร่หลาย ประโยชน์ของมัลเบอร์รี่นั้นสามารถที่จะช่วยต้านโรคมะเร็ง โรคหัวใจพร้อมทั้งบำรุงร่างกาย แล้วยังปลูกง่าย ดูแลไม่ยาก แต่ก็จะมีปัญหาเรื่องการเก็บเกี่ยวเพราะถ้าปล่อยให้โตเกินไปแล้วตัดทิ้งไว้คาต้นก็จะเกิดเชื้อรา เป็นผลไม้ที่อายุสั้นวันที่สุด(Thaiarcheep, 2559) จึงต้องนำมาแปรรูป ซึ่งผลิตภัณฑ์แปรรูปนั้นก็จะมี น้ำมัลเบอร์รี่สด 100% โยเกิร์ตและแยมมัลเบอร์รี่ นอกจากนี้ยังสามารถส่งให้โรงงานเพื่อทำไส้ขนมปังและส่งออกนอกได้อีกด้วย

จึงถือได้ว่าได้มีการนำความคิดสร้างสรรค์มาคิดแปลงใส่ในผลิตภัณฑ์ จนกลายเป็นผลิตภัณฑ์ แปรรูปจากมัลเบอร์รี่ ที่สามารถตอบโจทย์ความสะดวกสบายของผู้บริโภคในการบริโภคมัลเบอร์รี่ และยังได้รับการตอบรับที่ดีจากผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นอย่างมาก ทำให้ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมัลเบอร์รี่ กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่ประสบความสำเร็จและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเกษตรกรผู้เพาะปลูกได้

ด้วยเหตุดังกล่าวมาเบื้องต้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาและการดำเนินงานสู่ความสำเร็จของเกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาวิธีการสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ของเกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานสู่ความสำเร็จ ของเกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหา นั้นใช้วิธีการ โดยการเก็บข้อมูลเชิงปฐมภูมิและทุติยภูมิ โดยการเก็บข้อมูลเชิงปฐมภูมิสามารถเก็บได้โดยการเก็บข้อมูลด้วยตนเองซึ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์การทดลองหรือการสังเกตการณ์ข้อมูลปฐมภูมิเป็นข้อมูลที่มีรายละเอียดตรงตามที่ใช้ต้องการแต่ มักจะเสียเวลาในการจัดหาและมีค่าใช้จ่ายสูงและข้อมูลเชิงทุติยภูมิเป็นข้อมูลที่ผู้ใช้ไม่ได้เก็บรวบรวมเอง แต่มีผู้อื่นหรือ หน่วยงานอื่นๆ ทำการเก็บรวบรวมไว้แล้ว เช่น จากรายงาน ที่พิมพ์แล้ว หรือยังไม่ได้พิมพ์ของหน่วยงานของรัฐบาล สมาคม บริษัท สำนักงานวิจัย นักวิจัย วารสาร หนังสือพิมพ์ เป็นต้น การนำเอาข้อมูลเหล่านี้มาใช้เป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2547)

2. ขอบเขตการวิจัยด้านผู้ให้ข้อมูลหลักในครั้งนี้เป็นนายสุรวุฒิ เหลืองขมิ้น

3. ขอบเขตด้านเวลา กุมภาพันธ์ 2560 ถึง มีนาคม 2560

4. ขอบเขตด้านพื้นที่ ชื่อสวนพ่อสุรวุฒิ เหลืองขมิ้น ตำบลหนองสองห้อง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัด

สมุทรสาคร 74120

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยเรื่องการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาและการดำเนินงานสู่ความสำเร็จของเกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือเพื่อศึกษาวิธีการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่และเพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานสู่ความสำเร็จ ของเกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่ การวิจัยดังกล่าวเป็นการวิจัยวิจัยเชิงคุณภาพ และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีวิธีการศึกษาดำเนินการวิจัยดังนี้

ลักษณะของข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้คือเกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่โดยผู้ให้ข้อมูลหลักในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ได้มาจากการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ เจ้าของกิจการนายสุรวุฒิ เหลืองขมิ้นและสมาชิกในกิจการ โดยแหล่งที่มาของข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

คือ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แนวคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์จะเป็นแนวคำถามเกี่ยวกับการสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาและการดำเนินงานสู่ความสำเร็จ แนวคิดด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และปัญหาในการทำธุรกิจ

2. ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(In-depth Interview) โดยเทคนิคการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกนั้นเป็นเทคนิคการสัมภาษณ์ที่มีความเหมาะสมอย่างมากกับการนำมาใช้ในการสัมภาษณ์ส่วนบุคคล

3. สมุดบันทึกและเครื่องเขียน ใช้เพื่อทำการจดบันทึกการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

4. เครื่องบันทึกเสียงและภาพระหว่างการสัมภาษณ์ เพื่อให้เก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

5. ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการทำวิจัย การมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงต่อเหตุการณ์ จะช่วยอำนวยความสะดวกกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล จนการหาข้อสรุปของงานวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(In-depth Interview)และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant Interview) โดยตรงจำนวน 2 คน โดยจะใช้สมุดจดบันทึกและเครื่องบันทึกเสียงและภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและครบถ้วน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งจะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และวิธีการสังเกตเป็นหลักผู้วิจัยจึงใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) คือหลังจากผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักแล้วผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ออกมาวิเคราะห์และจะทำการลงรหัสข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อไม่ให้ข้อมูลเหล่านั้นปะปนกันต่อมาผู้วิจัยจะตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากนั้นจึงทำการแตกข้อมูลที่ศึกษาโดยจะพิจารณาประเด็นหลักที่พบในข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ทั้งหมดหลังจากนั้นผู้วิจัยจึงจะนำประเด็นหลักมาพิจารณาแบ่งแยกออกเป็นประเด็นย่อยและหัวข้อย่อยเพื่อให้เกิดเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาและการดำเนินงานสู่ความสำเร็จของเกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่เพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานการปรับปรุงหรือพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดของผู้ประกอบการในอนาคต

การตรวจสอบข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ โดยใช้ “การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Triangulation)” เพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือดังนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล เป็นการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล

การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูลนั้น เป็นการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลว่า เมื่อเวลา สถานที่ บุคคล ต่างกัน ข้อมูลที่จะได้มานั้นเหมือนเดิมหรือไม่

2. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นการใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน เพื่อเก็บข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการ สัมภาษณ์ควบคู่ไปกับการสังเกต

3. การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย

เป็นการตรวจสอบว่าผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลต่างคนกันนั้น ข้อมูลที่ได้ นั้นมีความเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งถ้าผู้วิจัยแต่ละคน ได้ข้อมูลหลักในการวิจัยเป็นไปในทิศทางเดียวกันสามารถบอกได้ว่าข้อมูลมีความถูกต้อง

4. การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี

จะตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยอิงทฤษฎีต่างๆนั้นว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ หากข้อมูลที่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาแสดงว่าข้อมูลนั้นมีความถูกต้อง ผลการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “การสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาและการดำเนินงานสู่ความสำเร็จของเกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่” การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่ และเพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานสู่ความสำเร็จของเกษตรกรเพาะปลูก มัลเบอร์รี่ โดยได้ใช้เครื่องมือคือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสังเคราะห์ ผลการวิจัยมีดังนี้

ความเป็นมา

เจ้าของสวนมัลเบอร์รี่ “สวนพ่อสุรวุฒิ” เล่าให้ฟังว่า เดิมเป็นชาวสวนที่ทำเกษตรแบบผสมผสาน ปลูกพืชหลากหลายชนิดในพื้นที่ของตนเอง ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ที่ ต.หลักสอง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร โดยปลูกกล้วย มะพร้าว ฝรั่ง และมะนาว ทำให้ได้ผลผลิตออกสู่ตลาดทั้งปี และมีรายได้หมุนเวียนภายในครอบครัว และด้วยความเป็นเกษตรกรในสายเลือด คุณสุรวุฒิมักจะไม่หยุดนิ่งในการสรรหาพืชพันธุ์ต่างๆ มาปลูกในพื้นที่ของตนเอง อย่างเช่น สตรอเบอร์รี่ ก็เคยปลูกมาแล้ว อาศัยใจรัก ล้วนๆ กระทั่งได้ไปเดินเที่ยวชมงานเกี่ยวกับต้นไม้ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ก็ลองซื้อต้นมัลเบอร์รี่ หรือที่รู้จักกันในชื่อว่า “ลูกหม่อน” มาทดลองปลูกเพียง 1 ต้น ก็พบว่า ปลูกง่าย โตเร็ว และให้ผลผลิตดี และเริ่มเป็นที่ต้องการของตลาด หลังจากได้ลองนำไปจำหน่ายร่วมกับผลผลิตอื่นๆ ในสวน โดยได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากลูกค้า โดยเฉพาะผู้ที่ใส่ใจในสุขภาพ เพราะมัลเบอร์รี่เป็นผลไม้ที่มีสารต้านอนุมูลอิสระเป็นจำนวนมาก ป้องกันโรคมะเร็ง และยังมีวิตามินซีสูง

เกษตรกรผู้เพาะปลูกมัลเบอร์รี่บอกว่า เหตุผลที่เริ่มและมีความสนใจปลูกมัลเบอร์รี่ เพราะว่าเป็น

ทางเลือก ในการพัฒนาตนเองให้แตกต่างจากเดิมและจากคนอื่นเพื่อที่จะให้ตัวเองก้าวไปในทิศทางที่ดีกว่าเดิมจากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่ง เกษตรกรที่เคยได้เริ่มทดลองนำมัลเบอร์รี่สายพันธุ์กำแพงแสน 42 มาทดลองปลูกเพียง 1 ต้น แต่ปัจจุบันได้ขยายไปมากกว่า 300 ต้น และเริ่มศึกษามัลเบอร์รี่โดยใช้เวลาศึกษาเกี่ยวกับมัลเบอร์รี่ถึง 4 ปี จึงเริ่มเพาะปลูกมัลเบอร์รี่อย่างจริงจัง

การดำเนินธุรกิจ

เกษตรกรได้เริ่มปลูกมัลเบอร์รี่ต้นแรกเป็นพันธุ์กำแพงแสน 42 มัลเบอร์รี่เป็นไม้พุ่มเตี้ย โดยใช้ระยะเวลา 1 ปีในการเจริญเติบโตภายในระยะเวลา 1 ปี สามารถเก็บผลผลิตได้ 2 ครั้ง ใช้ระยะเวลาในการเก็บผลผลิตครั้งละ 20-25 วัน ต้นมัลเบอร์รี่ 1 ต้นสามารถให้ผลผลิตได้ 3-4 กิโลกรัม ในครั้งแรกมัลเบอร์รี่มีราคาเพียงกิโลกรัมละ 40 บาท แต่ในปัจจุบันมัลเบอร์รี่มีราคา กิโลกรัมละ 200 บาท วิธีการปลูกไม่ยากสามารถปลูกได้ทั่วไปโดยสายพันธุ์ที่เลือกใช้คือ “กำแพงแสน 42” ซึ่งเป็นพันธุ์ที่มีลูกดก รสชาติหวาน เติบโตง่าย เหมาะกับพื้นที่ในเขตภาคกลาง โดยใช้กิ่งชำในการปลูก เว้นระยะห่างประมาณ 2-3 เมตรต่อต้น ปลูกทิ้งไว้โดยไม่ต้องดูแลอะไรมาก ไม่ต้องใช้ยาฆ่าแมลง ช่วงที่แตกใบอ่อนฉีดยาบำรุงที่เป็นชีวภาพแค่ 1-2 ครั้งก็เพียงพอ ปลูกครบ 7-8 เดือนจะออกผลผลิตให้เก็บได้ หลังจากออกผลผลิตแล้วให้ตัดแต่งกิ่ง จากนั้นเว้นช่วง 3 เดือน ก็จะออกผลผลิตในครั้งต่อไปได้ ซึ่งปัจจุบันสวนพ่อสุรวุฒิ มีผลผลิตออกสู่ตลาดประมาณ 1.5-2 ตัน/เดือน แล้วก็นำผลมัลเบอร์รี่ไปขายตามตลาดนัด หลังจากนั้นผลตอบรับจากการขายมัลเบอร์รี่ก็ดีมากจนเก็บเกี่ยวไม่ทัน จึงทำให้มีเกษตรกรรายอื่นหันมาปลูกมัลเบอร์รี่เป็นจำนวนมากทำให้ล้นตลาด เกษตรกรเลยคิดหาทางที่จะทำให้ผลมัลเบอร์รี่ที่ออกมาขายได้ทั้งหมดและไม่เน่าเสียง่าย ครั้งแรกเกษตรกรบอกว่า พยายามส่งขายตามห้างต่างๆ ร้านค้าต่างๆ ฟังพ่อค้าคนกลางบ้างแต่พวกคนเหล่านี้ก็เอาผลมัลเบอร์รี่จำนวนที่ไม่เยอะเนื่องจาก 1 อาทิตย์ผลมัลเบอร์รี่ สามารถเก็บได้หลายร้อยกิโลกรัม แต่พ่อค้าคนกลางต้องการผลมัลเบอร์รี่เพียงไม่กี่กิโลกรัม จึงทำให้มัลเบอร์รี่เหลือเป็นจำนวนมาก เนื่องจากผลของมัลเบอร์รี่เน่าเสียง่ายเก็บมาแล้วก็ต้องขายออกสู่ตลาดเลย เกษตรกรจึงไม่พึ่งคนกลางแต่หันมาพึ่งตนเอง พยายามมองหาช่องทางต่างๆ และวิธีการที่ทำให้ผลมัลเบอร์รี่เก็บรักษาไว้ได้นาน

การใช้ภูมิปัญญาในการสร้างมูลค่าเพิ่ม

จุดเริ่มต้นที่ทำให้เกษตรกรผู้เพาะปลูกมัลเบอร์รี่สนใจที่จะนำผลของมัลเบอร์รี่มาสร้างมูลค่าเพิ่ม คือ เนื่องจากการเก็บเกี่ยวมัลเบอร์รี่ในแต่ละครั้งได้ผลผลิตจำนวนมาก แต่เนื่องจากความต้องการของตลาดยังมีไม่มากพอ จึงทำให้เวลานำผลมัลเบอร์รี่ไปขายตามตลาดมักจะเหลือเป็นจำนวนมาก ถ้าผลมัลเบอร์รี่เหลือ เกษตรกรผู้เพาะปลูกจะต้องทิ้งทั้งหมดเนื่องจากผลมัลเบอร์รี่เป็นผลไม้ที่มีอายุสั้นเน่าเสียง่ายและต้องเก็บผลสุกออกจากต้นไม่เกิน 3 วัน เพราะถ้าเกินจากนี้ก็จะเกิดเชื้อรา หากเก็บนานผลสดจะเน่า เกิดความเสียหาย ดังนั้นเกษตรกรเลยหาวิธีการที่จะทำให้ผลมัลเบอร์รี่ไม่เน่าเสียง่าย โดยการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ให้เป็นผลิตภัณฑ์อาหารในรูปแบบอื่นๆ โดยการนำเอาผลมัลเบอร์รี่มาแปรรูปเป็นอาหารในรูปแบบต่างๆ อาทิ เช่น แยมมัลเบอร์รี่, น้ำมัลเบอร์รี่แท้ 100%, ไวน์ และโยเกิร์ต เป็นต้น โดยการนำเอาภูมิปัญญาชาวบ้านของ

เกษตรมาประยุกต์ใช้กับการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับมัลเบอร์รี่ โดยมีแนวคิดที่ว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นหนึ่งในวิธีในการสร้างมูลค่าเพิ่ม ที่ถูกนำมาใช้เพื่อส่งเสริมบริ โภคนิยม ภูมิปัญญามีทั้งความรู้ ความสามารถ การดำรงชีวิต ทักษะและความเชื่อ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่นภาคและจังหวัด มณนิภา ชูติบุตร (2538:21)

ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาและอุปสรรคที่พบคือ เนื่องจากต้นมัลเบอร์รี่จะเจริญเติบโตในภูมิภาคที่มีอากาศไม่ร้อนจัด แต่ในภาคกลางเป็นภาคที่ค่อนข้างมีอากาศร้อนในช่วงเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ซึ่งในช่วงนี้จะเป็นช่วงที่ทำให้ผลมัลเบอร์รี่มีขนาดเล็กลง เนื่องจากเป็นช่วงที่มีอากาศร้อนและต้องดูแลเป็นพิเศษ ทางเกษตรกรจึงศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างละเอียด โดยการสังเกตอาการของต้นมัลเบอร์รี่ในแต่ละแปลง และปรับเปลี่ยนสูตรปุ๋ยหมักตามอาการของต้นมัลเบอร์รี่ในแต่ละแปลง

แนวทางความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ

สวนลุงสุรวุฒิสามารถเติบโตขึ้นได้นั้นมาจากการสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยการนำเอาภูมิปัญญาชาวบ้านมาประยุกต์ใช้โดยใช้วัตถุดิบคือมัลเบอร์รี่ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีสินค้าเกษตรเป็นจำนวนมาก เกษตรกรจึงทำการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลมัลเบอร์รี่จนประสบความสำเร็จ กลายเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมัลเบอร์รี่ ซึ่งมีการสร้างความความแตกต่างในด้านการรับประทานและยังเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์

เกษตรกรผู้เพาะปลูกมัลเบอร์รี่บอกว่า สิ่งที่ทำให้เกษตรประสบความสำเร็จอีกอย่างคือ การยึดหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่9เขาจึงเกิดแนวคิดเปิดให้เข้าชมและศึกษาสวนฟรีทุกวัน เพราะนอกจากจะได้ชมสวนมัลเบอร์รี่แล้ว ยังได้ซึมซับวิถีการทำเกษตรแบบพอเพียงตามรอยพ่อหลวงรัชกาลที่ 9 เหมือนเป็นการแบ่งปันแนวคิด และให้ผู้คนได้อยู่ใกล้ชีวิตธรรมชาติมากขึ้น แคมป์ยังสามารถเก็บรับประทานผลไม้ได้ฟรี นอกจากนี้สวนลุงสุรวุฒียังได้รับมอบเกียรติบัตรให้เป็น "ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงการปลูกหม่อน" จากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสมุทรสาคร และได้รับการเชิดชูให้เป็น "เกษตรก้าวหน้า จิตอาสา ร่วมพัฒนา" (หม่อนสดพันธุ์กำแพงแสน 42) จากคณะเกษตรกำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน สวนลุงสุรวุฒิใช้ความจริงใจ ความใส่ใจในทุกขั้นตอนการปลูกและการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ออกสู่ตลาดจึงมีคุณภาพได้มาตรฐานและในอนาคตเกษตรกรมีการวางแผนที่จะผลิตมัลเบอร์รี่อบแห้งอีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ “การสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาและการดำเนินงานสู่ความสำเร็จของเกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่ ต.หนองสองห้อง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร” โดยมีวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยเพื่อศึกษาวิธีการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาและเพื่อศึกษาแนว

ทางการดำเนินงานสู่ความสำเร็จของเกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่ให้ข้อมูลหลักคือ เกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่ คุณสุรวุฒิ เหลืองขมิ้นและสมาชิกภายในครอบครัวเก็บข้อมูลด้วยการลงพื้นที่ไปสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการวิจัยครั้งนี้พบว่า เกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่เดิมเป็นชาวสวนที่ทำเกษตรแบบผสมผสาน ปลูกพืชหลากหลายชนิดในพื้นที่ของตนเอง ตามหลักเศรษฐกิจ จนกระทั่งได้ไปเดินเที่ยวชมงานเกี่ยวกับต้นไม้ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ก็ลองซื้อต้นมัลเบอร์รี่พันธุ์กำแพงแสน42มาทดลองปลูกเพียง 1 ต้น หลังจากได้ลองนำไปจำหน่ายร่วมกับผลผลิตอื่นๆ ในสวน โดยได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากลูกค้า ซึ่งปัจจุบันสวนพ่อสุรวุฒิ มีผลผลิตออกสู่ตลาดประมาณ 1.5-2 ตัน/เดือน ซึ่งเป็นจำนวนที่มาก ผลของมัลเบอร์รี่นำเสียบง่ายเก็บมาแล้วก็ต้องขายออกสู่ตลาดเลยเกษตรกรจึงหาวิธีการที่ทำให้ผลมัลเบอร์รี่เก็บรักษาไว้ได้นาน โดยการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากภูมิปัญญาชาวบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ ทองแก้ว (2558 :บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านนั้นจะมีเครื่องมือที่แตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่นที่ชัดเจน ที่สามารถจะทำให้เกิดรายได้และสร้างอาชีพให้แก่คนในชุมชน จนกลายมาเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน ในรูปแบบต่างๆ อาทิเช่น แยมมัลเบอร์รี่, น้ำมัลเบอร์รี่แท้100%, ไวน์ และ โยเกิร์ต เป็นต้น ทำให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตรและทำให้เกษตรกรเป็นที่รู้จักของผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยาภรณ์ คำยิ่งยง (2558) ได้กล่าวว่าการสร้างมูลค่าเพิ่ม คือสิ่งที่ช่วยสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันโดยผ่านการสร้างคุณค่าสำหรับลูกค้าที่ดีขึ้น โดยมีขั้นตอนการผลิตหรือบริการที่ดีกว่าเพื่อการเป็นผู้นำในผลิตภัณฑ์นั้น ๆ การสร้างมูลค่าเพิ่มจะเป็นตัวช่วยในการสร้างคุณค่าที่ส่งผลกระทบต่อรับรู้ของผู้บริโภคที่สูงกว่า ซึ่งนำไปสู่ความมั่นใจในการตัดสินใจเลือกหรือซื้อผลิตภัณฑ์และบริการนั้นๆ ต่อไป และในอนาคตเกษตรกรมีการวางแผนที่จะขยายตลาดเพิ่มขึ้นเกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่ได้บอกว่าเกษตรกรให้ความสำคัญกับการสร้างความพึงพอใจและตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมานมาศ ลิเลศวงค์ภักดิ์ (2552) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจของลูกค้าเป็นตัวแปรสำคัญในการประเมินคุณภาพของการบริการ ถ้าเจ้าของกิจการนำเสนอบริการที่ดีมีคุณภาพตรงกับความต้องการของลูกค้า ย่อมส่งผลให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจต่อบริการนั้นและมีแนวโน้มจะใช้บริการซ้ำอีกต่อไป และปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่ประสบความสำเร็จอีกประการหนึ่งก็คือ การยึดหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่9 เกษตรกรจึงเกิดแนวคิดเปิดให้ชมสวนฟรีทุกวัน เพราะนอกจากจะได้ชมสวนมัลเบอร์รี่แล้ว ยังได้ชิมซัปปี้วิธีการทำเกษตรแบบพอเพียงตามรอยพ่อหลวง รัชกาลที่ 9 เหมือนเป็นการแบ่งปันแนวคิด และให้ผู้คนที่ได้อยู่ใกล้ชีวิตธรรมชาติมากขึ้น แถมยังสามารถเก็บรับประทานผลไม้ได้ฟรี

เกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่ยังบอกอีกว่า “คนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน” คือ พื้นฐานในการทำสวน ดังนั้นหากเราไปเชื่อคนอื่น ไปทำตามคนอื่นโดยไม่พิจารณาต้นทุนจริงสุดท้ายก็ขาดทุน ดังนั้นเราต้องรู้จักตลาดของตัวเองว่าจะปลูกอะไรเพื่อเอาไปขายใครที่จะช่วยให้มีรายได้พอเลี้ยงตัว ซึ่งหากผลผลิตของเราดีสุดท้ายตลาดก็จะวิ่งเข้ามาหาเราเอง นอกจากนี้ต้องสนใจทุกรายละเอียด เพราะไม่ว่าจะเป็นผลผลิตเล็กน้อย แต่หาก

ได้ทดลองขายท้ายที่สุดก็จะมีตลาดเกิดขึ้นเอง จากนั้นจึงใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาวิเคราะห์ว่าส่วนใดขาดส่วนใดเกินจากนั้นจึงเติมหรือตัดส่วนไม่ได้ทิ้งไป สุดท้ายก็จะกลายเป็นการขายตลาดในรูปแบบของตัวเอง นอกจากนี้อยากฝากให้คิดว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงถือเป็นหลักของพื้นฐานความถูกต้องที่สมบูรณ์แต่ต้องใช้คิดต่อกัน ดังนั้นหลักการนี้จึงสามารถนำไปปรับใช้ได้กับทุกสาขาอาชีพ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาและการดำเนินงานสู่ความสำเร็จของเกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่ในครั้งนี้พบว่า เกษตรกรควรออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัยมากกว่านี้เพื่อที่จะสามารถดึงดูดผู้บริโภคได้มากขึ้นเพราะจากการลงพื้นที่พบว่า รูปลักษณะของผลิตภัณฑ์จากมัลเบอร์รี่ยังไม่สามารถดึงดูดกลุ่มผู้บริโภคได้ มุ่งในการทำให้ผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป การขยายตลาดควรขยายไปยังตลาดใหม่ๆ โดยใช้ผลิตภัณฑ์ที่ตรงตามความต้องการของแต่ละพื้นที่นั้นๆ

2. เพิ่มสายผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายทางด้านของราคา เพื่อให้ตอบสนองผู้บริโภคในหลายๆระดับเพิ่มกำลังการผลิตให้มากขึ้นเพื่อสามารถรักษาราคาและตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ทันทั่วทั้ง เนื่องจากผลิตภัณฑ์ได้รับการตอบรับที่ดีจากตลาด ได้รับความนิยมและเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น แต่กำลังการผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค เนื่องจากมีกำลังการผลิตที่จำกัดแค่สมาชิกในครัวเรือน ทำให้ผลิตภัณฑ์เกิดความล่าช้าและไม่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างทันที

3. ควรทำการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ที่หลากหลายช่องทางเพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักในกลุ่มของลูกค้า เพิ่มฐานและกลุ่มของลูกค้าให้มากขึ้นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาและการดำเนินงานสู่ความสำเร็จของเกษตรกรเพาะปลูกมัลเบอร์รี่จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อ ผลิตภัณฑ์จากมัลเบอร์รี่และควรรักษาตลาดของผลิตภัณฑ์จากมัลเบอร์รี่

2. ควรมีการทำการวิจัยอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการผลิตอาจมีนวัตกรรมใหม่ๆเกิดขึ้นตลอดเวลาเพื่อใช้เป็นข้อมูลให้กับธุรกิจนำไปใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์ได้

เอกสารอ้างอิง

ประสพชัย พสุนนท์. (2555). หนังสือการวิจัยการตลาด. กรุงเทพฯ:บริษัทสำนักพิมพ์ท็อป จำกัด (นิคม ชมพูหลง ,2542) .ความหมายของภูมิปัญญา สืบค้นเมื่อวันที่ 24กุมภาพันธ์ 2560 จาก

<http://www.ipesp.ac.th/learning/thaistory/content4.html>

(มณนิภา ชุตินบุตร ,2538) ความหมายของภูมิปัญญา สืบค้นเมื่อวันที่ 24กุมภาพันธ์ 2560

<http://www.ipesp.ac.th/learning/thaistory/content4.html>

(Ricebeanoil, 2016)

(Thaiarcheep, 2559) มัลเบอร์รี่ ความต้องการสูง ปลูกง่าย สืบค้นเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2560

<http://www.thaiarcheep.com/มัลเบอร์รี่-ความต้องการส.html>

(สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2547) สืบค้นเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2560 จาก

<http://service.nso.go.th/nso/report/report03.html>

(พูนลาภ ทิพชาติโยธิน, 2553)

ฟรายและคเนะ(Fryetal, 1998:2533)

พิมานมาศ ลีเลิศวงศ์ภักดี. (2552). ความพึงพอใจ และพฤติกรรมการบริโภคของลูกค้ำที่มีความสัมพันธ์กับ
แนวโน้มการใช้บริการร้าน Sorbet & Sherbet โกลเด้นเพลซ.หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปิยาภรณ์ คำยิ่งยง (2558)ทำการศึกษาเรื่อง การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือใช้ ผู้ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เป็น
มิตรกับสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา: ผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้านจากเศษไม้หลักสูตร บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการสาระและการสร้างคุณค่า มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปีการศึกษา 2558

สมศักดิ์ ทองแก้ว (2558 :บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการ พัฒนาผลิตภัณฑ์
ชุมชนส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบ
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร